

Veel positieve geluiden in reactie op VGEO-enquête

Gunstige reacties bieden goed uitgangspunt voor jubileumjaar 2019

De eind vorig jaar gehouden leden-enquête geeft het VGEO-bestuur een aangenaam positief gevoel. Zowel over zijn bestuurlijk functioneren als mede activiteiten als het jaarlijkse dagje uit, de website en de Nieuwsbrief. De respons van 28% is vrijwel gelijk aan die op de enquête van vijf jaar geleden. Het biedt een goede startpositie aan ons 25-jarig bestaan dit jaar.

Rond de afgelopen jaarwisseling hield de VGEO in het kader van het jubileumjaar 2019 een enquête onder haar leden. Degenen met een emailadres kregen het verzoek een webformulier in te vullen op onze website. De overigen ontvingen de vragenlijst per post. In totaal reageerden 106 leden. Dat is een respons van 28%, vrijwel gelijk aan die op de enquête die we vijf jaar geleden hielden (29%). Per post ontvingen we 9 reacties, een respons van 9%.

De vragen gingen voornamelijk over drie onderdelen: de Dagjes uit, de Nieuwsbrief en de website.

Dagje uit

Aan het jaarlijkse Dagje uit doet 44% van de ondervraagden nooit mee, en nog eens 14% meestal niet. Daartegenover doet 15% elk jaar mee, en 26% meestal wel. Gemiddeld genomen vond 35% de bereikbaarheid goed, 42% vond het programma interessant, en 32% vond de catering goed. Het meest populaire onderdeel blijkt de boottocht te zijn (door 55% genoemd), met de stadswandeling

op de tweede plaats (45%). De gevraagde bijdrage voor het Dagje uit vindt maar liefst 88% precies goed. Als favoriete bestemming werd Dordrecht het meest genoemd (7x), misschien omdat dat de meest recente locatie was. Maar Haarlem en Arnhem kwamen daarna uit de bus (5x), gevolgd door Rotterdam en Zwolle (4x).

Degenen die nooit of meestal niet meegaan, geven verschillende redenen daarvoor aan, zoals geen interesse, niet gesteld zijn van grote bijeenkomsten, te weinig bekenden van vroeger tegenkomen, of andere activiteiten hebben. Een veel genoemde reden is beperkte mobiliteit (22%).

Nieuwsbrief

Van de respondenten ontvangt 19% de Nieuwsbrief per post, de overigen krijgen hem digitaal. Dat is geheel overeenkomstig de verhouding wel of geen mailadres onder onze leden.

De helft van de respondenten leest de Nieuwsbrief grotendeels en 38% zelfs helemaal. De inhoud wordt erg gewaardeerd, 84% vindt die

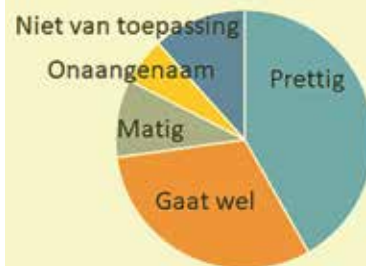
goed en 13% redelijk. Niet meer dan 42% van de ondervraagden vindt het lezen van de Nieuwsbrief op een scherm prettig, en 5% vindt het ronduit onaangenaam. Enkelen printen hem om die reden.

Gevraagd naar welke rubriek of welk nieuws men meestal leest, wordt het hoofdartikel op de voorpagina niet echt verrassend als eerste genoemd (door 84%). Op nummer twee staat het hoofdcommentaar op pagina 2 (68%), gevolgd door "Wat vindt u daar nou van?" en "In memoriam / Welkom nieuwe leden" op de achterpagina (beide 58%). Qua onderwerpen scoort nieuws over de situatie van pensioenfondsen en speciaal PGB hoog, 81% leest dat meestal. Het minst onder de gepeilde onderwerpen scoorde nieuws over de gezondheid en zorg van ouderen, dat leest 52% meestal. Een overgrote meerderheid van 89% vindt de frequentie van de Nieuwsbrief (vier keer per jaar) precies goed.

Website

Een kwart van de ondervraagden bezoekt onze website nooit. Dat is iets meer dan het percentage niet-digitale leden. Daartegenover bezoekt 7% de site minstens een keer per maand. De meerderheid houdt het bij enkele keren per jaar. De meest bezochte pagina is Pensioenennieuws, die wordt door 49%

Hoe ervaart u lezen Nieuwsbrief op scherm?

Op welk apparaat bekijkt u de website

wel eens bekeken. Daarna volgt de homepage (42%) en de Nieuwsbrief (35%), gevolgd door Actueel/nieuws en Nostalgie foto's. Het meest wordt onze website bekeken op de PC (46%), gevolgd door 32% die iPad of tablet gebruikt. Van de ondervraagden gebruikt 6% wel eens de smartphone om de site te bezoeken.

Contributie

Tot slot vroegen we naar de belangenbehartiging en de contributie. Ruim de helft (56%) is zeer tevreden over de belangenbehartiging door de vereniging, en 44% is daar redelijk tevreden over. Van de ondervraagden vindt 77% de hoogte van de contributie (14 euro per jaar) precies goed. Maar volgens 21% kan het wel wat meer zijn. Dat zullen dezelfde leden zijn die jaarlijks altijd al wat meer overmaken.

IN DIT NUMMER

Over Elsevier gesproken	2	Nieuwe VGEO bestuursleden	5
Politieke starheid over pensioenen	3	Van de Bestuursafdeling	6
PSD2 ?	4	Bezint eer gij begint	7
Traag CBR	4	Peter Fiedeldij Dop in memoriam	8

COMMENTAAR

Pensioenen in dubbele wurggreep

Politici en De Nederlandsche Bank houden pensioenfondsen al zo'n tien jaar in een wurggreep. Die van de rekenrente, een rekenmethode die het gezonde verstand van veel economen tart. Maar daar gaat het niet om in de politiek. De wurggreep is een fatale greep die in de sport dient om een tegenstander tot overgave te dwingen. Mits sportief toegepast niks mis mee. Maar in de politiek is de wurggreep een andere vorm van machtsvertoon. Politici, zoals Koolmees, zijn pas bereid de wurggreep te verslappen als aan extra voorwaarden is voldaan. Pas dan zijn ze misschien bereid korting op pensioenen te voorkomen en indexatie haalbarer te maken. De vakbonden zeggen het diplomatieker. Zij beschuldigen de minister van 'chantage' om zo "een inferieur pensioencontract" af te dwingen. Maar de wurggreep dreigt zich nu tegen de politiek te keren en een dubbele toepassing te vinden. Dankzij de uitslag van de Statenverkiezingen. De huidige coalitie heeft in de Eerste Kamer niet langer een meerderheid. De overheid zou daardoor, door het wegstemmen van voorstellen, wel eens gedwongen kunnen worden zijn verstand eindelijk te gebruiken. De overheid in een wurggreep. Nu maar afwachten wie in die dubbele wurggreep de langste adem heeft.

Eindelijk eensgezindheid?

De overheid liet zich tot nog toe niet zoveel gelegen liggen aan de groep gepensioneerden. Wij behoren immers tot een bevoorrechte inkomensgroep? Niet zeuren dus. Na veel touwtrekkerij mag er worden mee gebabbeld in het pensioendebat. Ons oudjes wordt een welwillend oor geboden om vervolgens kritiek door het andere oor af te voeren. Misschien hebben de tot voor kort van elkaar gescheiden overkoepelende organisaties van belangenverenigingen voor gepensioneerden daar zelf ook wel schuld aan. De politiek komt dergelijke versplintering wel goed uit. Zulke splinters waren de overkoepelende pensioenorganisaties NVOG en de KNVG tot nog toe. Nu lijken ze na een jarenlange scheiding elkaar eindelijk weer te hebben gevonden. Hopelijk wordt daardoor ook beter naar ze geluisterd. Dat mogen wij ook verwachten. Tenslotte dragen ook VGEO-leden daar hun steentje aan bij door de jaarlijks verplichte afdracht aan de KNVG van 9 euro per lid. Een flinke greep uit onze VGEO-kas.

Harry Nijhuis

Coepelorganisaties gaan weer samen

Als alles meezit vindt er op 26 juni een oprichtingsvergadering plaats van twee gefuseerde coepelorganisaties voor belangenverenigingen van gepensioneerden, de KNVG en NVOG. Een in 2012 ontstane breuk wordt hiermee hersteld.

De VGEO maakt deel uit van de KNVG sinds de opheffing van SPEO en overgang naar Pensioenfonds PGB. Voorafgaand aan de fusie moeten de ledenvergaderingen van de KNVG en NVOG hier nog hun fiat aan geven. Het komt erop neer dat er uiteindelijk weer één overkoepelende organisatie van belangen-

verenigingen voor gepensioneerden ontstaat zoals dat voor 2012 ook al het geval was. Uit een afsplitsing van de NVOG ontstond toen de KNVG. Eén van de voornemens is om extra druk op de politiek uit te oefenen via acties en publiciteit. Recentelijk gebleken uit landelijke demonstraties tegen het pensioenbeleid.

Over Elsevier gesproken

Divisie Wetenschap verder onder druk over abonnementsprijzen

Na de actie van Europese wetenschapsorganisaties vorig jaar om door hen betaald onderzoek vanaf 2020 alleen te publiceren in gratis toegankelijke tijdschriften (zie het septembernummer van deze Nieuwsbrief), zijn er nieuwe berichten verschenen die Elsevier, de wetenschappelijke tak van RELX, in een minder goed daglicht plaatsen en vragen oproepen over het verdienmodel.

In januari maakte de voltallige redactie van het tijdschrift Journal of Informetrics bekend op te stappen en een nieuw tijdschrift op te richten, Quantitative Science Studies genaamd, dat is gebaseerd op open access. Dat wil zeggen dat auteurs betalen voor publicatie, en niet de abonnees. Als voornaamste reden voor de overstap worden de "voor bibliotheken onbetaalbare abonnementen" genoemd. Een woordvoerder liet tegen het FD weten de grote uitgeverijen niet kapot te willen maken, maar wel dat ze redelijk worden. Elsevier liet weten het besluit zeer te betreuren en wijst erop dat auteurs ook de mogelijkheid hebben via open access in het tijdschrift te publiceren.

Californië

In maart kwam meer opzienbarend nieuws naar buiten, namelijk dat de

zeer grote University of California zijn abonnementen op academische publicaties van uitgeverij Elsevier niet zal verlengen. Daarmee verliest Elsevier een van zijn grootste en meest befaamde klanten. Er vallen onder andere de universiteiten van Berkeley en van Los Angeles onder. De universiteit bericht dat in de onderhandelingen is gevraagd om alle publicaties tegen betaling publiek beschikbaar te maken, maar dat Elsevier hier niet mee akkoord ging. De universiteit verricht naar eigen zeggen 10 procent van het onderzoek in de Verenigde Staten (ongeveer 3 procent wereldwijd), en zou jaarlijks rond tien miljoen dollar betalen voor abonnementen. Auteurs wordt afgeraden, maar niet verboden, voortaan bij Elsevier te publiceren. Onderzoekers krijgen

HOOFDREDACTIE: Harry Nijhuis **EINDREDACTIE:** Jeroen Hogendorp
VORMGEVING: Jos Wachelder
BIJDRAGEN: Wil Langenbarg, Jeroen Hogendorp.
REDACTIEADRES: Veenweg 21a, 7055 BP Heelweg, Tel.: (0315) 24 14 72
E-MAIL: harwil@planet.nl **WEBSITE:** www.vgeo.nl

VRAGEN OF MEDEDELINGEN? Als er veranderingen optreden, bijvoorbeeld door verhuizing of overlijden, kunt u dit kenbaar maken bij onze penningmeester Ger de Rooij, Grootweg 12, 1647 CN Berkhout. Tel : 0229-553054
 E-mail: penningmeester@vgeo.nl M. 06-37349696
 Voor zaken betreffende bestuur en organisatie kunt u contact opnemen met Paul Klein, Thierensweg 15, 1411 EW Naarden. Tel: 035-5389607,
 E-mail: pagklein@planet.nl

LIDMAATSCHAP EN CONTRIBUTIE VGEO-leden betalen jaarlijks € 14,- contributie. Een vrijwillige verhoging van deze bedragen wordt zeer op prijs gesteld. Contributie s.v.p. overmaken op ING-rekening NL27 INGB 0000 100 802. t.n.v. Vereniging van Gepensioneerden Elsevier-Ondernemingen, Doetinchem. Nadere informatie Ger de Rooij Tel : 0229-553054 E-mail: penningmeester@vgeo.nl

DE VOLGENDE NIEUWSBRIEF VERSCHIJNT JUNI 2019.
KOPIJ MOET UITERLIJK 7 JUNI BINNEN ZIJN.

ES ELSEVIER SENIOREN NIEUWSBRIEF
NIEUWSBRIEF

advies hoe Elsevier-artikelen van na 2018 te kunnen lezen, bijvoorbeeld door rechtsreeks contact op te nemen met de auteurs.

Jaarcijfers

Dit nieuws kwam kort na het verschijnen van de jaarcijfers, die als vanouds voorspelbaar bleken: de omzet is in 2018 met 4 procent toegenomen, de winst met 6 procent (2,6 miljard euro). Maar het bericht over de University of California zorgde voor een koersdaling van meer dan 5 procent. Een teken dat ook beleggers zich zorgen beginnen te maken.

NRC: Beurzendivisie naar de verkoop?

Heeft RELX Mack Books gekocht om de beurzendivisie aantrekkelijker te maken voor verkoop? Aldus speculeerde onlangs de NRC in haar Economiekatern. Via een private equitypartij? Maar in oktober 2018 zei financieel directeur Nick Luff nog dat RELX graag eigenaar blijft van de beurzentak.

Volgens NRC circuleren er al langer speculaties over de verkoop van dit bedrijfs onderdeel. RELX koos immers voor de informatietechnologie. Reed Exhibitions is een niet digitaal bedrijfs onderdeel, voortgekomen uit de vaktijdschriften waarvan het werd losgekoppeld. Het valt daardoor steeds meer uit de toon bij RELX. Niettemin kocht het Mack Books, een Britse organisatie van handelsshows en bedrijfssevenementen voor 200 miljoen pond. Om sterker te worden op de Duitse markt luidt het argument. Jaarlijks organiseert de beurzendivisie ruim 500 evenementen in dertig landen. Meestal vakbeurzen. Reed Exhibitions is met 1,2 miljard pond omzet één van de grootste beursorganisaties van de wereld. Omzetten kunnen oplopen tot honderden miljoenen Engelse ponden per evenement.

Ondanks protesten en nieuwe politieke machtsverhoudingen

Politieke starheid over pensioenen nog niet doorbroken

De coalitie is zoals verwacht haar meerderheid kwijt in de Eerste Kamer. Pensioenorganisaties hebben in de aanloop luidruchtig de trom geroerd opdat er nu eindelijk iets zou veranderen op pensioengebied. Maar helaas, zeker op de kardinale punten, geen korting en wel indexatie, is de politieke starheid nog niet doorbroken.

De komende maanden zal blijken in hoeverre Koolmees en zijn coalitiegenoten bereid zijn hun hervormingsplannen bij te stellen. De oppositie in de Eerste Kamer en daarbuiten zullen medebepalend worden. Het bij meerdere pensioenfondsen in 2020 dreigende kortingszwaard (bij PGB niet van toepassing) dreigt bot te worden. Zover zal de politiek het nu zeker niet laten komen. Koolmees houdt zich vast aan de controversie tussen jongeren en ouderen. Die gaat over de verdeling van de pensioenvermogens en de rekenregels die daarbij worden gehanteerd. Ouderen zijn van mening dat hun pensioen ten onrechte niet wordt geïndexeerd, terwijl onder jongeren de angst zou leven dat er voor hen later geen pensioen meer is. Het kabinet wil dat bij de vernieuwing van het pensioenstelsel sterke elementen overeind blijven. Als onaantastbaar worden genoemd de (hoge mate van) verplichte pensioenopbouw, collectieve uitvoering, collectieve risicodeling, fiscale ondersteuning en voldoende ruimte voor nabestaanden- en arbeidsongeschiktheidspensioenen.

Tien hervormingspunten

Maar naast wat overeind moet blijven wil minister Koolmees ook hervorming. Begin februari stuurde hij een brief naar de Tweede Kamer met daarin tien punten voor hervorming. Als eerste punt gaat het kabinet wetgeving voorbereiden voor de afschaffing van de doorsneesystematiek. Het premiepercentage moet niet langer voor iedereen gelijk zijn, maar voor jongeren lager worden en voor ouderen hoger. Daarvoor zijn wettelijke maatregelen nodig om de overgang naar een andere manier van pensioenopbouw evenwichtig te

laten verlopen. Voorbeelden zijn het tijdelijk inleggen van extra premie, het inzetten van buffers, of de overstap op een premiereregeling zonder buffereisen. Daarbij wil Koolmees de fiscale begrenzing in de vorm van een maximale jaarlijkse opbouw wijzigen in een maximale jaarlijkse premie.

Van uniform naar differentiatie

Een andere punt in de brief is de mogelijkheid voor pensioenfondsen af te stappen van een uniform beleggingsbeleid naar een beleid dat is afgestemd op de leeftijdssamenstelling en de risicohouding van de deelnemers. Kort gezegd, fondsen kunnen dan voor jongere deelnemers meer risico nemen dan voor ouderen. Verder stelt Koolmees voor dat iemand op de pensioenleeftijd een deel van de pensioenaanspraken kan opnemen, bijvoorbeeld voor aflossing van de eigenwoningsschuld. Hij wil dit vooralsnog limiteren op 10%. Het kabinet wil ook wat doen aan het toenemend aantal mensen zonder pensioenopbouw, vooral onder zzp'ers en uitzendkrachten. Daarbij wordt niet gedacht aan een verplichting voor alle zelfstandigen om pensioen op te bouwen. Wel kan het opbouwen van pensioen makkelijker en aantrekkelijker worden gemaakt. Dit kan bijvoorbeeld door meedoen de standaard te maken zodat niet-meedoen actie van de deelnemer vergt (opt-out), en door een variabele inleg mogelijk te maken.

Ontevredenheid

De brief van Koolmees werd door de vakbonden slecht onthaald. FNV-bestuurder Tuur Elzinga noemde het een 'klap in het gezicht', omdat de minister geen enkele handreiking doet op de punten waarop het overleg vorig jaar stuk liep. Volgens de

bonden negeert hij hun eisen, zoals een minder snelle stijging van de AOW-leeftijd, een vroegpensioen voor mensen met zware beroepen en het voorkomen van kortingen op de pensioenen. De koepels van gepensioneerdenverenigingen KNVG en NVOG waren ook ontstemd. Volgens hen kan alleen verder gepraat worden als de dreigende kortingen van de baan zijn en er uitzicht is op verruiming van de mogelijkheden tot indexatie.

Doodlopende weg

Volgens de twee gepensioneerdenkoepels slaat Koolmees met zijn aanpak een doodlopende weg in, die alleen maar leidt tot nog meer vertraging bij de totstandkoming van een nieuw pensioenstelsel. De werkgemers reageerden positiever, evenals de pensioenfederatie. Die maakt zich op een aantal punten wel zorgen, vooral over het voornemen om de pensioenopbouw leeftijdsafhankelijk te maken. Het afschaffen van wat nu de doorsneesystematiek heet, heeft grote gevolgen voor werknemers vanaf ongeveer 45 jaar. Hun pensioenopbouw zal veel lager uitvallen dan zij nu verwachten. Compensatie daarvoor zal tientallen miljarden gaan kosten. In de Tweede Kamer kreeg minister Koolmees zware kritiek van de oppositiepartijen op zijn tienpuntenplan. Dat belooft niet veel goeds, omdat hij door het verlies van de meerderheid na de Provinciale Statenverkiezingen speciaal van GroenLinks en de PvdA in de Eerste Kamer steun nodig zal hebben om plannen te verwezenlijken.

Fabels over pensioenstelsel ontrafeld

Over de houdbaarheid van ons pensioenstelsel doen veel (overheids)fabels de ronde. Rob de Brouwer, pensioenexpert en lid van KBO-Brabant (geassocieerd lid van KNVG) laat een tegengeluid horen op internet. Onder de titel "Duidelijke film over ons pensioenstelsel" staat op de website van de KNVG, www.knvg.nl een link naar een 28 minuten durende video. De Brouwer is ook auteur van het boek "21 mythes en onwaarheden over ons pensioen". Wist u bijvoorbeeld dat onze pensioenfondsen 200% van het Bruto Nationaal Product aan vermogen bezitten? Het eerstvolgende land – op grote afstand – is Finland met 59%. Alle andere landen hebben veel minder pensioenvermogen. Niettemin worden de pensioenen overal geïndexeerd, behalve in Nederland. Omdat onze pensioenfondsen er slecht voor zouden staan.

Mogen derde partijen uw bankrekening bekijken?

In februari is de nieuwe Europese richtlijn **Payment Services Directive 2 (PSD2)** in Nederland in werking getreden. PSD2 betekent dat u andere partijen dan uw bank toegang kunt geven tot uw betaalrekening. **Belangrijk hierbij: het mag, het hoeft niet.**

U beslist zelf of en wanneer er een situatie is waarin u ermee akkoord gaat dat een zogeheten derde partij toegang krijgt tot uw betaalgegevens. De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) ziet toe op de belangrijkste privacy bepalingen in de nieuwe wetgeving. Die derde partij moet bovendien een vergunning hebben en staat onder toezicht van De Nederlandsche Bank.

Meer veiligheid

Het doel van PSD2 is meer vernieuwing, meer veiligheid en meer concurrentie in het Europese betalingsverkeer. Denk aan een digitaal huishoudboekje voor iemand met meerdere betaalrekeningen. Of een hypotheekverstrekker die een offerte wil doen, op basis van inzicht in de uitgaven. De klant hoeft daar dan zelf geen financiële informatie meer voor te verzamelen en op te

sturen. Een ander voorbeeld is het online aanvragen van een persoonlijke lening of creditkaart. Dankzij PSD2 kan de aanvrager toestemming geven om zijn kredietwaardigheid snel digitaal bij zijn bank te controleren. Als consument bent u vrij om te beslissen of u een andere partij toestemming geeft voor toegang tot de betaalrekening en betaalgegevens. Wanneer u geen uitdrukkelijke toestemming geeft mag uw bank uw gegevens niet vrijgeven. Het is nog niet duidelijk hoe dit alles geregeld is. Critici zijn bang dat dienstverlening afhankelijk wordt van toestemming om klanten zo te dwingen de betaalgegevens vrij te geven en dat de privacy van klanten te veel geschonden wordt. Maar de beslissing blijft bij de klant en moet bovendien niet terloops met een vinkje gegeven kunnen worden.

Bijna driekwart van werkenden denkt na pensioen zuiniger te moeten leven

Uit een internationaal gehouden onderzoek van ING blijkt dat Nederlanders een vrij pessimistisch beeld hebben van hun levensstandaard na pensioenering. Bijna driekwart van de werkenden verwacht zuiniger te moeten leven als ze met pensioen gaan. De helft van de Europeanen denkt er gemiddeld niet op achteruit te zullen gaan, terwijl slechts 38 procent van de Nederlanders dat denkt een lagere levensstandaard verwacht.

Volgens ING overschatten Nederlanders wat ze op oudere leeftijd nodig hebben. Gemiddeld bedragen de uitgaven van gepensioneerden namelijk 75% van die van nog werkenden. Maar ze gaan er van uit dat ze 84% nodig hebben van het inkomen in het werkzame leven. ING onderzocht ook de verwachte pensioenleeftijd. Nederlanders denken dat ze het langst door moeten werken, tot bijna 67 jaar. Het Europees gemiddelde is 63,4 jaar.

Levensverwachting gedaald

Vorig jaar was opnieuw het aantal overledenen hoger dan verwacht. Voor het derde jaar op rij bleek de sterfte boven de raming van het Actuarieel Genootschap. De griep was de belangrijkste oorzaak daarvan. Die piekte begin maart en trof vooral ouderen dodelijk. Actuarieel bureau Sprenkels en Verschuren (dat overigens vroeger adviseur van SPEO was) vergelijkt elk jaar de feitelijke sterfte zoals gerapporteerd door het Centraal Bureau voor de

Tegengestelde berichten over koopkracht

Afgelopen tijd kwamen er tegengestelde berichten in het nieuws over de koopkracht dit jaar. Eerst liet het Nibud weten dat de koopkracht voor alle gepensioneerden in 2019 licht zou stijgen. De twijfels groeiden met rumoer over stijgende energielasten.

Zo gaat volgens het Nibud het inkomen van een alleenstaande oudere met AOW maar zonder aanvullend pensioen er 0,9% op vooruit. Dit is 14 euro per maand. Een paar met AOW en aanvullend pensioen van 15.000 euro gaat er 1,7 procent op vooruit. Dat is 45 euro. Een belangrijke factor hierbij is de gestegen ouderenkorting. Het Nibud erkent dat het voor veel consumenten moeilijk te geloven is. De gestegen uitgaven, zoals de hogere zorgpremie en energierekening, zijn sneller zichtbaar dan de inkomensstijging die deze hogere uitgaven compenseert. Maar door dalende inkomstenbelastingen en stijgende uitkeringen en toeslagen houden de meeste huishoudens toch meer geld over dan vorig jaar.

Energielasten

Daarna ontstond veel rumoer over de berekening van de energielasten door het ministerie van Economische Zaken, die 200 euro per jaar te laag bleek te zijn. Dat was een flinke misser van het kabinet zo kort voor

de Statenverkiezingen, die uiteraard breed werd uitgemeten door de oppositiepartijen.

Vervolgens kwam het Centraal Planbureau naar buiten met cijfers over de verwachte groei van de economie en de koopkracht. Voor gepensioneerden wordt gemiddeld een stijging van de koopkracht verwacht. Dat is inclusief gestegen prijzen, ook die voor energie. Het CPB begrijpt dat mensen dit moeilijk kunnen geloven, maar blijft bij zijn berekeningen. Wel wijst het erop dat de hogere energiebelasting huishoudens met een lager inkomen naar verhouding harder treft.

Klachten over traag CBR

Ouderenbond ANBO meldt veel klachten binnen te krijgen over trage procedures bij het CBR bij het aanvragen van een rijbewijsverlenging. Het advies van de ANBO was altijd om een half jaar voor het rijbewijs verloopt de aanvraag voor herkeuring te starten, maar nu blijkt dat soms te krap te zijn.

Behalve over een lange procedure wordt ook geklaagd over gebrek aan duidelijkheid wanneer ze uitsluitel kunnen verwachten. Verder ontbreekt de ontvangstbevestiging van formulieren, zijn er onduidelijke instructies, en is er een lange wachttijd bij telefonisch contact. Kortom: een vastlopend administratief systeem. Ongeveer 20 procent van de 75-plussers met rijbewijs melden zich jaarlijks bij het CBR; zij moeten zich namelijk eens in de vijf jaar melden. Dat zijn er rond 144.000 per jaar. In alle gevallen moet een gezondheidsverklaring worden ingevuld én moet je door een keuringsarts die daartoe bevoegd is worden gekeurd. Op de website van de ANBO staat een stappenplan voor de hele procedure.

Statistiek met de ramingen van het Actuarieel Genootschap. De afgelopen jaren bleek de griep epidemie steeds heviger dan voorheen. Als dat een trend wordt, zal dat gevolgen hebben voor de prognose van de levensverwachting en daarmee ook van de verwachte AOW-leeftijd. De dekkingsgraden van pensioenfondsen kunnen daar eveneens baat bij hebben, omdat de vereiste reserves lager liggen als mensen gemiddeld minder lang leven. Het varieert wel per pensioenfonds, afhankelijk van de samenstelling van de deelnemers: hoe meer jongeren bijvoorbeeld, des te meer profijt van een lagere levensverwachting.

Kennismaking nieuwe VGEO-bestuursleden

Binnen een jaar is het VGEO-bestuur uitgebreid met een aantal nieuwe bestuursleden. We stellen twee van hen voor.

Paul Klein is als VGEO-lid al lang geen onbekende. Veel leden die deelnamen aan het jaarlijkse uitstapje zullen hem herkend hebben als de vaste fotograaf met wilde hardos. In 2018 trad Paul toe tot het VGEO-bestuur en werd zowel secretaris als onze website-beheerder als opvolger van Gerard Roza.

Paul's voornaamste motivatie om VGEO-lid te worden, inmiddels jaren geleden, was contact te houden met Elsevier collega's. Die behoefte aan persoonlijk contact was voor hem ook een belangrijke reden om het bestuur te vragen een lijst met leden beschikbaar te stellen. Elk lid kan hier inmiddels op verzoek gebruik van maken. Naast de jaarvergaderingen deed hij ook al mee aan de jaarlijks uitstapjes. Door zijn betrokkenheid kwam hij op verzoek bijna als vanzelfsprekend in het bestuur terecht. Voordat hij bestuurslid werd trad Paul, wegens ziekte van Gerard Roza, al op als plaatsvervangend websitebeheerder. Deze taak nam hij inmiddels helemaal van hem over. Sindsdien heeft hij de VGEO-website, al eerder van het predicaat digitaal erfgoed voorzien, flink gemoderniseerd. Hij maakte de site toegankelijker, breidde die uit met rubrieken als 'Elsevieriana' en paste hem aan bij technische mogelijkheden zoals het gebruik op smartphone. Alles bij elkaar heeft hij het gevoel dat veel van de nieuwe digitale mogelijkheden inmiddels goed benut zijn maar houdt hij nieuwe ontwikkelingen in de gaten.

Electronische publicaties

Overigens heeft internet al vanaf het ontstaan beroepshalve zijn levendige belangstelling. Hij was bij Elsevier in Amsterdam nauw betrokken bij de overgang van drukwerk naar elektronische publicaties. Ook bij de introductie en voortgang van intranet speelde hij een rol. Dat is één van de vele ervaringen uit zijn loopbaan die hem sterk is bijgebleven. Voor het overige zijn en

waren zijn interesses en activiteiten breed. Daarvoor verwijzen we graag naar de rubriek Bestuur op onze website. Fotografie is daar één van die hij al tientallen jaren beoefent. Veel foto's van uitstapjes die op de website en in de Nieuwsbrief verschenen zijn door hem gemaakt. Paul ziet de toekomst van VGEO nu vooral op sociaal-collegiaal gebied liggen. Daarop zal meer nadruk komen sinds pensioenfonds SPEO niet meer bestaat en die rol door PGB is overgenomen. De website en de Nieuwsbrief dragen bij aan deze omslag naar een vernieuwde aanpak. Daarom pleit hij er ook voor om naast het jaarlijkse uitstapje een extra uitgaansdag voor VGEO-leden te organiseren.

Ledenvergadering VGEO in teken van koopkracht en pensioenbeleid

De jaarlijkse algemene ledenvergadering van de VGEO vindt als gebruikelijk plaats in Nijkerk. Deze keer 10 april a.s. Inmiddels moet elk VGEO-lid hiervoor een uitnodiging met uitgebreide toelichting ontvangen hebben.

Er staan actuele onderwerpen op het programma zoals de Koopkracht en de geringe voortgang bij de overheid van een ander pensioenbeleid. 's Ochtends behandelt Maarten Maas, voorzitter van de NVOG-commissie Koopkracht, Inkomen en AOW, deze onderwerpen. Na de lunch voert PGB-bestuurder Freek Busweiler het woord over het beleggingsbeleid, de indexering en over de financiële gevolgen van de huidige pensioendiscussie tussen regering en vakbonden.

Hiske Gerbrandy maakt sinds vorig jaar deel uit van het VGEO-bestuur. Dit balletje kwam pas goed aan het rollen nadat zij zich tijdens een Algemene ledenvergadering had aangemeld voor de kascontrolecommissie. En later vroeg voorzitter Henk van de Rijst, die zij nog goed kent van haar tijd bij Elsevier Science, of zij deel van het bestuur wilde uitmaken.

Het leek haar gezellig met zo vele oud-Elsevier Science collega's. "Bovendien wil ik graag mijn – genuanceerde – stem laten horen in het ouderen-pensioendebat. Henk vroeg mij ook voor het Verantwoordingsorgaan van Pensioenfonds PGB. Maar bij nadere verdieping bleek dat een behoorlijk tijdsbeslag in te houden. Met mijn overig onbetaald- en bestuurswerk is dit niet te combineren. Ik heb mij de laatste drie bestuursvergaderingen geworpen op het (talig) maken van de notulen."

Je hebt een lange carrière achter je bij Elsevier. Wat bleef je daarvan het meest bij?

"Poeh, zo denk ik eerlijk gezegd niet aan mijn loopbaan. Wel aan het begin, toen Frans Bruggeman mij na een sollicitatiegesprek van 10 minuten aannam als bureauredacteur, en aan het einde, toen Derk Haank mij Elsevier deed verlaten vanwege het gebrek aan een klik. In de tussenliggende periode van 20 jaar heb ik genoten. Wat een bedrijf, wat een mogelijkheden voor mij om nieuwe verantwoordelijkheden te pakken. Al die geniale (beta-) collega's die liever 3 problemen bedachten dan er voor eentje een oplossing vonden. Jeroen Hogendorp herinnert zich vast onze "Ode aan de komma". Lunch aan tafel met Pierre Vinken en zijn bordje rauwkost. Al die trips naar Science vestigingen over de gehele wereld. 18 jaar Science-'huwelijk' met mijn inmiddels ex..."

Je doet nog veel vrijwilligerswerk. Wat spreekt jou daarvan het meest aan?

"In tegenstelling tot mijn werkzame leven (vooral leidinggevend), is mijn huidige rol die van ondersteuner van individuele mensen die op een of andere manier in het leven wat minder bedeed zijn. Onder andere voor ouderen met angst voor computers, of gebrek aan overzicht over hun administratie, ben gastvrouw op een woongroep voor demente ouderen, niet-nederlandstaligen met angst voor formulieren en wettouwen jegens instanties."

Hoe zie jij de toekomst van VGEO?

"Ik kan me goed voorstellen dat de oud-Elsevier collega's het prettig vinden om elkaar te blijven ontmoeten op de dagjes-uit en de Algemene ledenvergadering. We zijn tenslotte een groep interessante mensen. Om als belangenbehartiger (Van wie? Van de Elsevier-achterban?) op te treden, zijn wij wel erg klein. Wij kunnen niet meer dan een bijdrage leveren aan het debat in de KNVG/NVGO-organisatie. Ik heb niet zulke goede ervaringen met verschillende ouderenorganisaties en hun samenwerking. In de tijd dat ik bestuurslid was van de Anbo, was er niet alleen voortdurend ruzie met de KBO en de PCOB, maar ook tussen de Anbo-leden in de afdelingen en gewesten onderling. Ouderen lijkt mij een lastige groep om te vertegenwoordigen."

De volgende onderwerpen kwamen ter sprake tijdens de VGEO-bestuursvergadering van 23 januari j.l.

VOORZITTER HENK VAN DER RIJST zal ca 3 maanden uit de roulatie zijn in verband met een openhartoperatie die 15 februari j.l. plaatsvond. Hij wordt gedurende deze periode als voorzitter vervangen door penningmeester Ger de Rooij.

VOOR DEZE VERGADERING is als toehoorder uitgenodigd: Nicoline Maarschalk Meijer. Nicoline vertelt over haar werkzame leven als freelancejournalist bij het Elsevier magazine (1980-1987) en later het Financieel Dagblad. Zij doet nu nog bestuurswerk voor de Nederlandse vereniging van journalisten (NVJ) en is lid van het Verantwoordingsorgaan (VO) van ons pensioenfonds PGB. Zij vindt het werk in het VO buitengewoon interessant. Er wordt veel tijd besteed aan deskundigheidsontwikkeling. Het bestuur spreekt af dat zij minstens eenmaal per jaar in een bestuursvergadering wordt uitgenodigd. Verder houden wij haar op de hoogte met onze agenda en kan zij zo vaak als zij dat nodig acht zichzelf in een bestuursvergadering uitnodigen.

BETTY DANIELS, ook aanwezig bij deze vergadering, is kandidaat-bestuurslid voor de VGEO. Zij verhuisde in 1995 vanuit de VS naar Nederland en werd personal assistent bij Elsevier Science. Later verruilde zij deze functie voor Commercial Sales. Het bestuurslidmaatschap van Betty wordt officieel voorgesteld tijdens de algemene ledenvergadering op 10 april a.s. Zij is bereid toe te treden tot de PR-commissie.

SECRETARIS PAUL KLEIN ontving een klacht over schending van het fotoauteursrecht op onze website. Het betrof een foto van minister Koolmees waarna de foto met excuses door Paul direct werd verwijderd. Om dit in de toekomst te voorkomen wordt een foto voor mogelijke publicatie eerst door Jeroen en Harry (Nieuwsbrief) en Paul (website) gescreend op naam fotograaf. Zonder naam geen publicatie! Bovendien wordt alsnog besloten een abonnement te nemen op een fotodienst.

PENNINGMEESTER GER DE ROOIJ presenteert fraaie jaar cijfers 2018. Deze worden dan ook goedgekeurd met speciale dank. Hij had hierin namelijk samen met zijn vrouw een belangrijk aandeel door bezuiniging op verzend- en behandelingskosten van gedrukte Nieuwsbrieven en poststukken bestemd voor leden die geen digitaal exemplaar kunnen ontvangen. Het komt erop neer dat zij nu samen het vouw- en adresseerwerk hiervoor doen.

EEN ZORGPUNT is het verloop van het VGEO-ledenaantal. Van 415 per eind 2017 via 396 per eind 2018 naar 375 betalende leden in de begroting 2019. De discussie hierover leidt tot actiepunten. Voorgesteld wordt een VGEO-groep op Facebook te starten. Verder ontvangen alle VGEO-leden een oproep via email om mee te denken over vergroting van het ledental.

DE JAARLIJKE SPONSORBIJDRAGE van RELX blijft gelijk. Die van Reed Business valt iets lager uit.

VOOR HET JUBILEUM DAGJE dit jaar, dat extra aandacht krijgt vanwege het 25-jarig bestaansjubileum, is € 6.000 gereserveerd. Dit jaar wordt gedacht aan Den Bosch. Bovendien is er € 2.500 uit de begroting beschikbaar. Gerekend met de eigen bijdragen van de deelnemers aan dit uitstapje komen we voor deze bijzondere dag uit op een budget van rond € 10.000. Hierin is voor iedereen bovendien een jubileumcadeau meegerekend. Dit is bedoeld voor alle VGEO-leden om zo ook de leden te fêteren die om uiteenlopende redenen jaarlijks niet meedoen aan het uitstapje.

WEBMASTER PAUL KLEIN meldt dat de VGEO-website dagelijks gemiddeld 743 hits registreert met een uitschieter van 823 in sept 2018. Mogelijk een gevolg van de foto's van het dagje-uit in Dordrecht. Populair zijn de links naar de rubrieken 'Bij overlijden' en naar de foto's. Hij vermeldt dat de enquête voor de VGEO-leden 128 keer is aangeklikt, en 98 keer daadwerkelijk is ingevuld.

ALS U DIT MAAR WEET

Tienduizenden pensioenen liggen nog op de plank bij pensioenfondsen. Geld van voormalige deelnemers die zich nooit gemeld hebben en onvindbaar zijn. De Fondsen proberen steeds actiever de rechtmatige eigenaren op te sporen maar lopen vast in de nieuwe privacywetgeving.

Volgens de vijf grootste pensioenfondsen kunnen we zo'n 70 jaar zonder problemen vooruit met het uitkeren van pensioenen. Maar de overheid wil zekerheid.

Minister Wouter Koolmees van Sociale Zaken heeft onlangs het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) onderzoek laten doen naar hoeveel Nederlanders geen pensioen opbouwen. Die cijfers vielen tegen: 1,6 miljoen. "Het aandeel mensen dat geen pensioen opbouwt, is veel groter is dan we eerder dachten", aldus Koolmees

Er gaat zo veel mis met de uitvoering van de pensioenregeling voor de krijgsmacht, dat toezichthouder De Nederlandsche Bank dreigt met maatregelen tegen het verantwoordelijke pensioenfonds ABP.

Als ongehuwd samenwonenden recht hebben op een partnerpensioen, moet het begrip partner uniform worden gedefinieerd. Daarvoor pleiten het Verbond van Verzekeraars, de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid. Omdat het begrip partner nu per pensioenregelingen verschillend wordt opgevat, kan het gebeuren dat iemand in het ene fonds wel als partner gezien wordt en in het andere niet.

Slecht laatste kwartaal 2018 voor pensioenfondsen

Na de slechte oktobermaand bleek ook het hele vierde kwartaal negatief uit te pakken voor pensioenfondsen. Ons eigen Pensioenfonds PGB behaalde in de laatste drie maanden van 2018 een rendement van -4,2%, waardoor het rendement over het hele vorige jaar gezakt is tot -2,3%. Dit was voor het eerst sinds 2008 negatief. Maar er hoeft niet te worden gekort.

De beleidsdekkingsgraad van het PGB daalde navenant, tot 108,7 procent. Dit niveau is te laag om de pensioenen te kunnen indexeren, maar hoog genoeg om niet te hoeven korten. Bij een flink aantal andere pensioenfondsen is de situatie veel slechter. Volgens berichtgeving van De Nederlandsche Bank zitten meer dan tien miljoen pensioenen in de gevarezone: daar dreigen volgend jaar of het jaar daarop wel

kortingen, omdat fondsen dan vijf jaar achtereen een te lage dekkingsgraad hebben. De beurzen zijn de eerste maanden van dit jaar weer aardig aangetrokken, maar de situatie met dreigende handelsconflicten, Brexit, en inzakkende Chinese en Duitse economieën blijft erg onzeker. Ook de rente blijft laag, hoewel de Europese Centrale Bank is gestopt met het opkopen van obligaties.

Stijgende pensioenpremies bereiken grens

Dit jaar gaat voor één op de drie deelnemers van bedrijfstakpensioenfondsen, zoals ABP, de premie omhoog. Dat is meer dan een kwart van vorig jaar zo blijkt uit onderzoek van het Financieel Dagblad en PensioenPro.

Er is ook sprake van verkapte prijsverhogingen door de pensioenopbouw te verlagen zonder dat de premie daalt. Eenvoudig gezegd: voor dezelfde euro krijgen deelnemers later minder pensioen. In 2019 gebeurt dat met 8% van de deelnemers. Van de totale loonkosten gaat inmiddels ongeveer een vijfde naar de pensioenpremie. Doorgaans betalen werkgevers daarvan twee derde. Er zou niet veel ruimte meer zijn voor verdere premieverhogingen.

Bezint eer gij begint

Zij wilde dat ik in uniform zou trouwen. In burger stapte ik in en uit de trein, de uniformjas opgevouwen zo plat mogelijk in een tas en de broek en pet erbovenop. Tussen Assen en Amsterdam telde ik telkens opnieuw in gedachten de glimmend gepoetste koperen knopen. Grote beslissingen wachtten.

We hadden elkaar eeuwige trouw beloofd. Op straat, bij het geduldige paard van de schillenboer waar we allebei als kind op mochten meerijden, tot het einde van het blok. De kapitein zei, dat wie van plan was te trouwen er verstandig aan deed dat voor de grote oefening in Frankrijk te doen. De weduwe was dan verzekerd van een militair weduwepensioen, mocht je verongelukken. Je kon op een mijn trappen, aan stukken worden gereten door een ontploffende handgranaat, onder een tank komen, enzovoorts. Nu kon ik nog terug, over een paar uur niet meer. Ik moest mijn knopen tellen.

Ik was opgegroeid tot een zelfstandig denkend en handelend mens. Wat leverde het mij op om mijn vrijheid in te ruilen voor zorg en zekerheid, cohabiteren en kinderen? Liefde? Wat is liefde? Lust, passie, kameraadschap, samenzijn, vreugde en verdriet delen, met elkaar verantwoordelijkheid dragen?

Was het niet makkelijker om beroepsmilitair te worden? Als luitenant verdiende ik goed, beter dan in de burgermaatschappij, waar de bestedingsbeperking het leven van jongeren dreigde te verstikken, en ouderen met een fooi vervroegd werden uitgerangeerd. Een hogere rang lag in het zicht.

Nu kon ik nog terug, ook al stond ik mijn uniformjas te strijken en werden de pijpen van de pantalon smaller gemaakt omdat wijde pijpen volgens mijn aanstaande geen gezicht waren. De trouwfoto in de slaapkamer bewijst dat zij gelijk had. Ik heb dus mijn knopen geteld en kwam telkens uit op het jawoord.

Hoe anders verliep het met mijn beste

vriend Freek. Hij stond middenin de nacht voor de deur. Hij was bang dat hij zichzelf iets zou aandoen.

Gekrenkte trots was zijn eerste gevoel. Was hij niet goed genoeg voor haar? Een saaie boekhouder? Debet, credit?

Vernedering was zijn tweede gevoel. Hij voelde zich vertrappt als een manke hond. Het deed hem denken aan vroeger, hoe zijn moeder hem in het zolderkamertje opsloot als hij vijf minuten te laat thuis kwam of zijn kleren vuil had gemaakt. Als hij gelogen had kostte hem dat bovendien zijn eten. Carlijn had gelogen door te sms-en dat zij bij een vriendin was.

Gemis was zijn derde gevoel. Haar vrolijke lach, de warmte, een bron van geluk. Carlijn had hij nota bene leren kennen toen zij naar hem kwam luisteren in de grote hal van het ziekenhuis.

Haat was zijn vierde gevoel. Zijn diepe liefde sloeg om in hevige haat. Met enorme slagersmessen wilde hij haar in stukken hakken. Zijn verstand zei dat hij op die manier definitief alles verloor.

Zijn vijfde gevoel was de wil om haar terug te krijgen. Hij moest alle registers opentrekken, er aantrekkelijk en stoer uitzien, geld op zak, het meest persoonlijke geschenk uitzoeken en een giga wolk aandacht. Hé, pas op: ze moet zelf ook haar best doen: Play hard to get.

Zijn zesde gevoel was jaloezie. Hij was jaloers op die andere gozer, maar hij speelde ook met de gedachte haar jaloers te maken door zelf met een vrouw uit te gaan in dezelfde gelegenheid. Dit was een groot risico, maar het zou ook duidelijkheid verschaffen: voelde zij nog voor hem, koos zij nog voor hem, wilde ze erover praten?

Al pratende realiseert hij zich dat hun relatie kapot is, omdat het vertrouwen nooit meer zal helen. Zijn zevende gevoel is dat hij zichzelf moet beschermen. Debet en credit in balans brengen.

Als gevolg van zijn plotselinge overlijden is dit tot onze spijt de laatste column van Peter Fiedeldij Dop. Lees voor het In Memoriam over hem de achterpagina.

Peter Fiedeldij Dop een schrijflustig man

Bijna 4 jaar was Peter Fiedeldij Dop onze vaste columnist. Enkele weken voor zijn plotselinge overlijden in zijn boerderij te Kwadijk, op 10 februari jl., 82 jaar oud, maakten we nog een keuze uit enkele 'verhaaltjes' die hij al eerder zond. Peter was meer een verteller uit het dagelijkse leven dan een columnist die de actualiteit volgt, zoals zijn voorganger Nic van Rossum. Daarin lag zijn soepele en voor iedereen herkenbare verteltrant. Tot op het laatst bezat hij een schrijflust die zijn vrouw Joke zelfs voor verrassingen plaatste, vertelde zij. Van verschillende kanten hoorde zij achteraf dat hij uiteenlopende bijdragen op schrijfg gebied had geleverd tot zelfs preken voor de Amsterdamse Westerkerk. Peter was VGEO-lid omdat hij een belangrijk deel van zijn leven bij Elsevier heeft gewerkt. Na een studie

medicijnen kwam hij daar terecht voor het redigeren van non-fictie en studieboeken en verslagen van verpleegkundigen. Het op een verhalende en heldere manier iets uitleggen was toen ook al zijn sterke kant. Peter was bovendien een man met een brede interesse en sociale betrokkenheid. Onder meer wist hij met andere vrijwilligers een uniek dorpsschooltje in het Noord-Hollandse Etersheim voor sloop te behoeden en in een museaal monument te transformeren. Ter herinnering aan het bedachte levensverhaal van Dik Trom dat zich in deze omgeving afspeelde. De redactie zal hem missen en is hem veel dank verschuldigd voor zijn vrijwillige bijdragen aan deze Nieuwsbrief.

Harry Nijhuis

Pensioenfondsen lopen miljarden mis

Pensioenfondsen lopen jaarlijks zeker 7 miljard euro mis doordat ze gedwongen zijn te beleggen in laag renderende Nederlandse en Duitse staatsleningen. Pensioenfondsen zijn hiertoe door de overheid verplicht vanwege het zogenaamd Financieel ToetsingsKader.

Het hierop behaalde rendement van soms maar 0,25 procent is bij lange niet voldoende om de pensioenen mee te laten stijgen met de inflatie. Aldus Eloy Lindeijer, beleggingsspecialist bij de grote pensioenuitvoerder PGGM die namens de Nederlandse pensioenfondsen honderden miljarden belegt. Nederlandse pensioenfondsen hebben een gezamenlijk vermogen van 1400 miljard

euro. Daarvan is gemiddeld een kwart belegd in deze zogenaamd risicoloze obligaties. Dat pensioenfondsen hiertoe door de overheid verplicht worden moet omdat het huidige stelsel van pensioenaanspraken min of meer gegarandeerd zou zijn. Dit is een van de gevoelige discussiepunten bij de nog steeds niet gemaakte nieuwe pensioenafspraken met de overheid

Aanvullende verzekering blijvend populair

In 2018 was ruim 80% van de Nederlanders aanvullend verzekerd. Aanvullende verzekeringen voor tandartskosten blijven populair, gevolgd door pakketten voor fysiotherapie en brillen en lenzen. Daarnaast heeft meer dan driekwart van de Nederlanders het standaard eigen risico van € 385 niet verhoogd. Dit blijkt uit een representatief onderzoek van vergelijkingswebsite Pricewise. Hans de Kok, directeur Pricewise: "Je zou verwachten dat Nederlanders door de forse stijging in zorgpremies sterker geneigd zijn om te snoeien in hun aanvullende

dekkingen en de hoogte van het eigen risico omhoog zouden schroeven, maar dat zien we niet terug in dit onderzoek.

Watertekort is beleggingsrisico

Watertekort is één van de dreigende beleggingsrisico's voor pensioenfondsen volgens De Nederlandsche Bank. DNB verkende welke risico's pensioenfondsen, verzekeraars en banken lopen als gevolg van waterschaarste, verlies aan biodiversiteit, grondstoffschaarste en geschillen over mensenrechten. Nederlandse financiële instellingen investeerden minimaal € 97 miljard in bedrijven die actief zijn in gebieden met extreem hoge waterschaarste, aldus DNB. Van de genoemde € 97 miljard bestaat € 83 miljard uit aandelenbeleggingen. Dat is 17% van alle aandelen van Nederlandse financiële instellingen. De bulk hiervan, 94%, is in bezit van pensioenfondsen.

"De overheid is wetgever bij pensioenen, stelt fiscale regels vast, formuleert de hoofdlijnen van het toezicht op pensioenfondsen én heeft een dikke vinger in de pap bij de hoogte van de premies voor ambtenaren leraren en zorgpersoneel. Dat zijn precies de deelnemers in de twee grootste pensioenfondsen, ABP en Zorg en Welzijn, die samen ruim 600 miljard euro aan beleggingen hebben. Daarom staan pensioenfondsen pal voor hun laatste vrijheid: hun eigen beleggingsbeleid."

Menno Tamminga,
redacteur economie
in NRC.

IN MEMORIAM

De volgende leden zijn ons ontvallen:

Arie A. Mante, Breukelen
Mevr. E.D. Aartsen-Slabbeoorn,
Zwijndrecht
Mevr. S.M. Speekenbrink-Welling,
Wierden
De heer A. Sevenster
te Aerdenhout
De heer P.M.J. Fiedeldij Dop
te Kwadijk

WELKOM

Als nieuwe leden en donateur
heten wij van harte welkom:

H. Gieskes, Dedham
Mevr. E.M.N. Maarschalk-Meijer,
Amsterdam
Mevr. G. Boontje, Amsterdam
Mevr. M.D. Kroon, Heemstede